Kyseessä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan allekirjoittamaton sähköinen versio.

HELSINGIN YLIOPISTOLLINEN SAIRAALA
LIIKENNEVAKUUTUSKESKUS
FINANSSIVALVONTA
VALTAKUNNALLINEN VAMMAISNEUVOSTO

Asia: Sähkökäyttöisten liikkumisapuvälineiden vakuutusturva 1.1.2016

Uudenlaiset sähköiset liikkumisvälineet tulivat laillisiksi tieliikenteessä tieliikennelain ja ajoneuvolain muutosten myötä vuodenvaihteessa 2016. Kevyet, sähkökäyttöiset laitteet rinnastetaan liikennesäännöissä potkulautoihin ja rullaluistimiin ja niihin sovelletaan jalankulkijan liikennesääntöjä. Kävelyä avustavan tai korvaavan laitteen käyttö on tähän saakka ollut sallittua vain vammaisille henkilöille. Tämä rajoitus on nyt poistettu. Myös liikkeessä tasapainottuvia sähkökäyttöisiä kulkuvälineitä saa käyttää jalkakäytävillä sillä edellytyksellä, että niillä ajetaan enintään kävelynopeutta.

Samassa yhteydessä muutettiin rikoslakia siten, että liikennejuopumussäännökset kattavat jatkossa polkupyörien lisäksi myös moottorilla varustetut polkupyörät ja kevyet sähköajoneuvot. Tämä on tarkoituksenmukainen muutos.

Osalla välineistä liikutaan jalkakäytävällä ja osalla pyöräteillä, joten muiden liikkujien huomion ottaminen on entistäkin tärkeämpää. Jalankulkua avustavat tai korvaavat sähköiset liikkumisvälineet rinnastetaan liikenteessä jalankulkijoihin, mutta nopeus on sovitettava tilanteen mukaan. Laitteissa tehoa saa olla maksimissaan 1 kW ja maksiminopeus enintään 15 km/h.

Tähän ryhmään kuuluvat uusien liikkumisvälineiden lisäksi myös vaikeavammaisten henkilöiden jatkuvasti liikkumisessaan tarvitsemat sähköpyörätuolit ja osittain myös pienimmät sähkökäyttöiset mopedit, joilla saa ajaa jalankulkijana jalkakäytävällä. Näillä laitteilla saa liikkua jalkakäytävällä kävelynopeutta eikä niille ole määritelty tarkempia teknisiä vaatimuksia esimerkiksi valojen tai heijastimien suhteen. Muutenkaan kyseisten laitteiden rakennetta ei ole erikseen ohjeistettu. Ongelmaksi muodostuu nyt, että jalankulkua avustaville liikkumisvälineille, kuten sähköpyörätuolit tai sähkökäyttöiset kevyet mopedit ei voi enää ottaa liikennevakuutusta. Ennen lainmuutoksia kyseiset vaikeavammaisten apuvälineet käyttäjä kykeni vakuuttamaan vakuutusyhtiössä mopedivakuutuksella, mikäli välinettä käytettiin liikkumiseen ulkona ja yleisen tieliikenteen joukossa.

Sihteeri
Vammaisasiamies Reija Lampinen
Sosiaali- ja terveysvirasto
Lakipalvelut, 5. kerros
PL 6060
00099 Helsingin kaupunki

(09) 31074028
reija.lampinen@hel.fi

Liikennevakuutus on otettava kaikille niille liikkumisvälineille tai ajoneuvoille, joiden teho ylittää 1kW tai huippunopeus on suurempi kuin 25 km/h. Lisäksi liikennevakuutus tulee ottaa moottorilla varustetulle polkupyörälle, jonka teho saa olla enintään 1kW ja huippunopeus 25 km/h. Pyörälle on EU:ssa oma ajoneuvoluokka, mistä vakuuttamisvelvollisuus johtuu.
Sen sijaan liikennevakuutusta ei tarvitse eikä voi ottaa jalankulkua avustaville tai korvaaville liikkumisvälineille, joiden teho on enintään 1 kW ja jotka kulkevat enintään 15 km/h. Lisäksi vakuuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävät polkemista edellyttävät sähköavusteiset polkupyörät, joiden huipputeho saa olla enintään 250 W ja maksiminopeus 25 km/h. Liikennevakuutusta ei myöskään oteta niin sanotuille kevyille sähköajoneuvoille, joiden teho on enintään 1 kW, huippunopeus 25 km/h ja leveys enimmillään 80cm.

Vakuuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäävien liikkumisvälineiden aiheuttamia vahinkoja ei korvata liikennevakuutuksesta. Näin ollen jokaisen käyttäjän pitää huolehtia voimassa olevista vapaaehtoisista tapaturma- ja vastuuvakuutuksista. Tapaturmavakuutuksesta korvataan itselle aiheutettuja henkilövahinkoja ja vastuuvakuutus korvaa ulkopuoliselle aiheutettuja henkilö- ja omaisuusvahinkoja. Jos vapaaehtoinen vakuutusturva puuttuu, vahingon aiheuttaja vastaa itselleen ja muille aiheuttamistaan vahingoista.

Vakuuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jäädessään vaikeasti liikuntavammaisille sähköpyörätuolin tai kevyen sähkömopedin käyttäjille aiheutuu kohtuuton vastuu liikkumisestaan päivittäin tieliikenteessä. Sähköpyörätuoli tai sähkömopedi voivat onnettomuustilanteessa aiheuttaa suuriakin vahinkoja ja taloudellisia kuluja muille tiellä liikkujille. Liikennevakuutus tai muu selkeä vakuutusturva näissä tilanteissa olisi näin ollen välttämätön. Pysyvästi vaikeavammainen henkilö ei saa vakuutusyhtiöstä vapaaehtoista tapaturmavakuutusta, tai jos saa, se on kallis eikä todellisessa vakuutustapahtumassa korvaa kuluja. Vastuuvakuutus liittyy yleensä laajaan kotivakuutukseen, jota harvoin on pienituloisella tai varattomalla vaikeavammaisella henkilöllä. Myös vapaaehtoisten vakuutusten omavastuut ja korvauskaton yli menevä osuus vakuutustapahtumassa ovat tällöin vaikeavammaiselle henkilölle kohtuuttomia.

Sekä sähköpyörätuolit, että kevytrakenteiset sähkömopedit ovat pääasiassa yhteiskunnan korvaamia / käyttöön lainaamia apuvälineitä vaikeavammaisen henkilön omatoimisuuden, itsenäisen liikkumisen ja toimintakyvyn lisäämiseksi. Vakuutusturvan pitäisi tällöin olla kattava, koska onnettomuuksilta ei aina voi välttyä varovaisuudesta huolimatta. Kenen tästä eteenpäin pitäisi huolehtia vakuuttamisesta ja millä vakuutustuotteella? Vaikka ongelma on valtakunnallinen, HUS-piirin alueella näitä apuvälineitä on aktiivikäytössä varmasti eniten.

Eduskunta edellytti, että hallitus seuraa jalankulkua avustavan tai korvaavan liikkumisvälineen sekä kevyen sähköajoneuvon käyttöä koskevien säännösten

Sihteeri
Vammaisasiamies Reija Lampinen
Sosiaali- ja terveysvirasto
Lakipalvelut, 5. kerros
PL 6060
00099 Helsingin kaupunki

(09) 31074028
reija.lampinen@hel.fi

toimivuutta ja vaikutusta liikenneturvallisuuteen, sekä että hallitus tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin liikenneturvallisuuden turvaamiseksi. Tällä hetkellä kyse on vaikeavammaisten henkilöiden vakuutusturvan puutteesta vahingon sattuessa sähköpyörätuolilla tai kevytrakenteisella sähkömopedilla liikuttaessa. Apuvälineitä ei voi verrata uusiin sähkökäyttöisiin liikkumisvälineisiin, joiden käyttö liikenteessä on yksilöllisesti vapaaehtoista ja perustuu vaihtoehtoisiin valintoihin.

Helsingin kaupungin vammaisneuvosto pyytää asian eteenpäin viemistä sekä kirjallista vastausta kaikilta vastaanottajilta ja toivoo samalla, että asiassa päästään sähkökäyttöisiä apuvälineitä liikkumisessaan välttämättä tarvitsevien vaikeavammaisten henkilöiden kannalta tarkoituksenmukaiseen lopputulokseen.

Helsingissä 24. helmikuuta 2016

Helsingin kaupungin vammaisneuvosto

Ilpo Haaja	*Reija Lampinen*
Ilpo Haaja puheenjohtaja	Reija Lampinen sihteeri

Sihteeri
Vammaisasiamies Reija Lampinen
Sosiaali- ja terveysvirasto
Lakipalvelut, 5. kerros
PL 6060
00099 Helsingin kaupunki

(09) 31074028
reija.lampinen@hel.fi